

KLINIKAI LELKIGONDOZÓK ÖKUMENIKUS EGYESÜLETÉNEK SZAKMAI ÁLLÁSFOGLALÁSA

A klinikai lelkipásztor helye az egészségügyi intézményben

(Az egészségügyi intézményre vonatkozó ajánlások értelemszerűen alkalmazhatók szociális, büntetés-végrehajtási stb. intézményekre is.)

Preambulum

A Klinikai Lelkipásztorok Ökumenikus Egyesülete (továbbiakban KLÖE) 1992-ben alakult.

Abban az időben indult újra a kórházakban az egyházak tevékenysége. Egyesületünket olyan orvosok, nővérek, lelkészek, pszichológusok alapították, akik fontosnak érezték képviselni: a betegek közötti, különös érzékenységet és felkészültséget igénylő szolgálatot valóban empatikus, tapintatos, személyiségükben is alkalmas és szakmailag is tájékozott lelkészek végezzék. Olyanok, akik kórházi működésüket nem térítésként értelmezik, mentesek a vallásos elfogultságtól, képesek a bajbajutott ember segítségére lenni minden előítélet nélkül, más diszciplínákkal együttműködve.

Amerikában és Európában évtizedek óta külön erre a célra alakult intézetek végzik a klinikai lelkipásztorok képzését és továbbképzését.

Hazánkban Egyesületünk vállalja az Alapszabályunkból eredő elkötelezettséggel a klinikai lelkipásztorok képzését és továbbképzését.

Egyesületünk - hosszú előkészítő munka után - a Szakmai Állásfoglalást 1998. október 19-én tartott közgyűlésének H.13/1998. sz. határozatával fogadta el.

1. A szakmai állásfoglalás szükségessége

1.1 A fejlett egészségügyi rendszerrel rendelkező országokban meghonosodott gyakorlat, hogy a kórházak klinikai lelkipásztorokat, illetve kórházlelkészeket alkalmaznak.

1.2 Az egyesületünk szakmai kritériumai szerint végzett klinikai lelkipásztori munka hazánkban 1992 óta folyamatos. Már vannak gyakorlati tapasztalatok. Ugyanakkor a lelkipásztorást mint egészségügyi tevékenységet nem definiálták, gyakorlására nincs törvényi szabályozás.

1.3 A KLÖE-tagság véleményét tükröző dokumentum nagyban segítheti az ASZ. 3.pont 6,7,8 bek.-ben, valamint az SzMSz 5.§-ban foglaltak megvalósulását.

1.4 A klinikai lelkipásztor-képzés a HIETE akkreditációja folytán beilleszthetővé vált az egészségügyi oktatási rendszerbe. Kívánatos, hogy az intézmények vezetői tisztában legyenek azzal, hogy a szakképzett lelkipásztor milyen feladatok ellátására alkalmas.

2. A klinikai lelkigondozás szükségessége

2.1 Az orvoslás jelenkori tendenciái a betegség és a gyógyítás komplex értelmezése felé mutatnak, amely megköveteli a különböző képzettségű, de a betegek iránt elkötelezett szakemberek interdiszciplináris együttműködését.

2.2 Az egészségügyi intézményben kezelt kliens az aktuális betegség kezelésén kívül gyakran szorul pszichés és spirituális támogatásra, vezetésre. Ennek hiánya negatív hatással lehet a terápia hatékonyságára.

A vallásos, hitüket gyakorló klienseknél a betegséggel összefüggő pszichés terhelés gyakran hitéleti krízissel is együtt jár.

A klinikai lelkigondozó kliensközponitú attitűdje, valamint a képzés során elsajátított szakismeretei alapján képes az egyéni pszichés betegkísérésre. Teológiai-pasztorációs képzettsége és gyakorlata alapján képes a kliens társa lenni a vallási-hitéleti kérdésekben is.

2.3 A betegség a személyiség egyensúlya, integritása szempontjából fontos értékek elvesztését is magában hordozhatja. A klinikai lelkigondozó személyiségével, hitével, egyházi kötődésének bevonásával képes terápiás hatású értékközvetítésre.

2.4 A betegség lefolyása során - különösen krízishelyzetben (pl. baleset, váratlan állapotromlás, suicidum stb.) - a kliens hozzátartozói is igényelhetik a klinikai lelkigondozótól a személyes törődést, ami közvetett módon ugyancsak hatással van a terápia folyamatára.

2.5 A kórházi személyzet tagjai munkájuk során szembekerülhetnek olyan etikai, lelkiismereti kérdésekkel, melyek megoldásához nem elegendő saját szakismeretük. A képzett klinikai lelkigondozó képes arra, hogy ilyen irányú igény esetén nekik is segítő partnerük legyen.

3. A klinikai lelkigondozó és az egészségügyi intézmény

3.1 A KLÖE kívánatosnak tartja, hogy minden egészségügyi intézmény létesítsen klinikai lelkigondozói státust.

3.2 A klinikai lelkigondozó munkajogilag lehetőség szerint az intézmény főigazgatója (igazgatója) közvetlen irányítása alá tartozzon. A klinikai lelkigondozó szakmai érdekképviselését, felügyeletét és kontrollját a KLÖE látja el.

3.2 A klinikai lelkigondozó munkaterülete az egészségügyi intézmény egésze, kivételes esetben annak meghatározott osztályai.

3.3 Ha az intézményben több klinikai lelkigondozó, kórházlelkész, lelkigondozó, önkéntes beteglátogató is működik, az egységes szakmai irányítás érdekében szükséges, hogy munkacsoportban működjenek (lelkigondozói szolgálat), és vezetőjük szakképzett klinikai lelkigondozó legyen.

3.4 Kívánatos, hogy a klinikai lelkipozó a gyógyító team tagjaként tevékenykedjen. Szakmai önállóságát megőrizve törekedjen együttműködni az intézményben tevékenykedő mentálhigiénés szakemberekkel és szociális munkásokkal.

3.5 A klinikai lelkipozó napi tevékenységét elsősorban a betegek igénye határozza meg, ezért az intézménynek biztosítania kell az elérhetőséget. A klinikai lelkipozó köteles a lelkipozást kérő beteget a lehető legrövidebb időn belül felkeresni, és vele - állapotától függően - foglalkozni; ha szükséges, időpontot egyeztetni.

3.6 A munka tervezésekor - a kliensek igényén kívül - figyelembe kell venni az orvosok és vezető ápolók javaslatát is. A klinikai lelkipozó a vizsgálatok és a kezelési eljárások menetét nem befolyásolhatja, de az ezekkel kapcsolatos észrevételeit a beteg kezelőorvosával tudathatja. A beteg ellátásával, ápolásával összefüggő meglátásait a vezető ápolóval közölheti.

3.7 A klinikai lelkipozó jogosult arra, hogy saját maga is kezdeményezzen lelkipozói találkozást, lelkipozói beszélgetést.

3.8 A lelkipozói találkozásokról a klinikai lelkipozó az adott intézményben/osztályon kialakult rend szerint dekuzust ír, illetve saját maga számára betegkísérési feljegyzést készít. A betegkísérés során a kliensre vonatkozó információkat, keletkező dokumentumokat köteles szolgálati titokként kezelni, a KLÖE etikai kódexének megfelelően.

3.9 Az egyéni lelkipozás zavartalansága érdekében szükséges egy lelkipozói szoba kialakítása az intézmény jól megközelíthető pontján, ahol a klinikai lelkipozó a járóbetegek részére - meghatározott időkeretek között - elérhető.

3.10 A klinikai lelkipozó az intézmény területén belül jogosult a betegek hozzátartozóinak és az intézmény személyzetének lelkipozására is.

3.11 A lelkipozás történhet csoportos formában is.

3.12 A klinikai lelkipozó a munkatársaival való napi kapcsolattartáson túl köteles rendszeresen részt venni egyéni illetve csoportos szupervízión. Erre a célra az intézménynek havonta egy munkanapot biztosítania kell, annak költségeivel együtt.

4. A klinikai lelkipozó és az egyház

4.1 Kívánatos, hogy a klinikai lelkipozó a saját egyházában gyülekezeti háttérrel rendelkezzen.

4.2 A klinikai lelkipozó tevékenysége során felekezeti és világnézeti hovatartozás nélkül segítséget nyújt mindazoknak, akik ezt tőle kérik és elfogadják.

4.3 A klinikai lelkipozó elvégezhet minden olyan egyházi cselekményt, szertartást, amelyre saját egyháza felhatalmazta. Kompetenciáját meghaladó igény esetén köteles külső segítséget igénybe venni.

4.4 A klinikai lelkiposztó nem kötelezhető olyan cselekvésre, illetve közlésre, mely lelkiismeretével, vallási meggyőződésével ellentétes.

Röviden bemutatjuk az egyesület két, az Állásfoglalásban említett képzését :

Egyesületünk - németországi, hollandiai és ausztriai tapasztalatokat alkalmazva a hazai gyakorlatra - kidolgozta a *klinikai lelkiposztók*, és a *hospice tanácsadók* képzésének szakmai programját. A Haynal Imre Egészségtudományi Egyetem mindkettőt egyetemi továbbképzésként akkreditálta.

A klinikai lelkiposztók képzése a klinikumban történik. A hallgatók kezdettől beosztást nyernek a tréningnek helyet adó kórház egyik osztályára, ott folyamatos betegkezelést, lelkiposztást végeznek. A lelkiposztói találkozásokról jegyzőkönyvet készítenek. A kiscsoportos és egyéni szupervízióban ezek feldolgozása történik.

A képzés célja : a hallgatók empátia készségének fejlesztése, a klienscentrikus, nondirektív lelkiposztói attitűd megerősítése, az empatikus segítő kapcsolat begyakorlása, a személyes érintődések önismereti feldolgozása, a gyógyításban az interdiszciplináris együttműködés megtapasztalása, célzott és a gyakorlatban hasznosítható elméleti ismeretek átadása.

A képzés ajánlott : kórházban, szociális intézményben, börtönben pásztorációt végző, különböző felekezetű lelkészeknek, szerzeteseknek, diakónusoknak, mentálhigiénés szakembereknek, segítő hivatások képviselőinek, akik hivatásosként vagy önkéntes-ként ezen a területen tevékenykedő egyházi szolgálatok munkatársai.

A képzés 40,60,120 órás tréningekből épül fel. Az egyes tréningek önállóan is elvégezhetőek, illetve aki 480 órát teljesít, klinikai lelkiposztó (egyetemi alapvégzettséggel) vagy klinikai lelkiposztó asszisztens vizsgát tehet.

Évente több tréninget is indítunk, folyamatosan lehet jelentkezni.

Hospice tanácsadók képzése :

Olyan humán diplomás szakembereknek (orvos, lelkész, pszichológus, szociális munkás, szakápoló), akik súlyos betegek, haldoklók kísérését végzik, ezen a területen több éves gyakorlattal rendelkeznek, és arra szeretnének vállalkozni, hogy a későbbiekben saját szakterületükön dolgozó munkatársaiknak szakmai támogatást nyújtsanak: képzéseket, továbbképzéseket szervezzenek, egyéni és csoportos tanácsadást végezzenek, esetmegbeszélő konzultációt vezessenek, hospice csapatok szervezői és vezetői legyenek.

A képzés célja:

A személyes élmények feldolgozásával tisztázni a betegséggel, elválással, veszteségekkel, halállal való egyéni bánást - látni és vállalni az ezen a téren meglévő erősségeinket és gyengéinket.

Olyan szakmai ismeretek átadása, amelyek a gyakorlatban közvetlenül használhatók.

Az esetek csoportos megbeszélésével az esetmegbeszélés, a szupervízió fontosságának bemutatása, és ezek munkánkat segítő hatásának személyes megtapasztalása.

A képzés csoportban történik, ez jó lehetőséget ad a csoporthelyzet személyes átélésére, a csoportdinamikai jelenségek saját élmény szinten történő elsajátítására.

A hallgatók több szakterületet képviselnek, így remek lehetőség kínálkozik az interdiszciplináris szemlélet elmélyítésére és az interdiszciplináris együttműködés begyakorlására.

A hallgatók a képzés alatt maguk is belekóstolnak a csoportvezetésbe, ami kezdő élményként szolgál későbbi munkájukhoz.

A képzés felépítése: kilenc alkalommal két hétvégi nap (péntek és szombat) , egy alkalommal négy napos intenzív tréning, valamint egyéni konzultációk és 40 óra szakmai gyakorlat
Összesen: 200 óra